

**TLM\_Lausunto\_KEMINMAA\_Neoen\_sähkövarasto\_Kissanhätä\_sijoittamislupa\_2602  
2026****Päätöksentekijä** Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta**Valmistelija** arkeologi Puolakka Hanna**KEMINMAA, KISSANHÄNNÄN AKKUHANKE, SIOJITTAMISLUPA-ASIA**

Meri-Lapin ympäristöpalvelut on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Neoen Renewables Finland Oy:n sähkövarastohankkeesta Keminmaan Lammaskoskelle, Kissanhätään. Lausuntopyyntöön liitteenä museolle on toimitettu linkki Lupa-asiointipalveluun, josta lupa-asiakirjat, muun muassa lupahakemus, selvitys rakennuskohteesta ja sen vaikutuksista (Neoen Renewables Finland Oy / Sitowise, 25.9.2025) ja pääpiirustukset (Sitowise, 23.1.2026) ovat saatavilla. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä. Museo on antanut Neoen Renewables Finland Oy:lle ennakkolausunnon hankkeesta 17.10.2024.

*Suunniteltu hanke*

Neoen Renewables Finland Oy hakee sijoittamislupaa sähkövarastohankkeelle Keminmaan Lammaskoskella kiinteistöille 241-407-28-7 Suomaa ja 241-407-1-81 Uusijänkä. Hankealue sijaitsee Tornion kaupungin ja Keminmaan kunnan rajalla, noin 9,5 kilometriä Keminmaan keskustasta pohjoiseen. Fingrid Oyj:n Keminmaan sähköasema on välittömästi suunnittelualueen luoteispuolella ja alueen länsi- ja pohjoispuolitse kulkee voimajohtoja. Hankealue on nykyisellään viljelyskäytössä olevaa peltoa ja ojitettua turvekangasta. Hankealueen itäpuolella kulkee Mykäntie.

Hankkeen maksimi nimellisteho on 280 MW / 1120 MWh. Hankkeen rakentaminen koostuu kontteihin sijoitettavista akkujärjestelmistä/konteista (n. 288kpl), invertterikonteista (n.96kpl), valvomorakennuksesta (2kpl), sähköasemasta sekä varaosakonteista (3kpl). Selvitysalueen kokonaislaajuus on noin 10 ha, josta akkukonttialueen laajuus on noin 2,7 hehtaaria ja sähköaseman 1,0 hehtaaria. Hankkeen rakenteidenkohdalle rakennetaan sorapinnoite. Hankealue aidataan 2,2 metriä korkealla metalliverkkoaidalla. Aidattavan alueen pinta-ala on noin viisi hehtaaria. Hanketta koskevan selvityksen mukaan alueella on 30 vuoden vuokrasopimus ja mikäli akkuvarastoalueen toimintaa ei tämän jälkeen jatketa, vapautuu alue muuta maankäyttöä varten. Selostuksen mukaan hankkeessa ei ole kyse maankäytöllisesti lopullisesta tai välttämättä myöskään erittäin pitkäaikaisesta ratkaisusta.

Rakentamisen alkaessa alueen pintamaat poistetaan, minkä jälkeen maaperää tasataan ja vahvistetaan tarpeen mukaan. Rakennuspaikan maasto muokataan sorakentäksi akkuvarastoalueen huoltoteiden ja akkuvarastokonttien perustamista varten ja tarvittaessa rakennelmille tehdään paalutusta.

Tornionlaakson museon johtaja

26.02.2026

§ 11/2026

Valmistelluille perustuksille tuodaan akkuvaraston moduulit konteissa. Kontit ja valvomorakennukset ovat pääpiirustusten mukaan kaikki julkisivuiltaan peltipintaisia ja vaalean harmaita Alueelle johtavaa tiestöä parannetaan ja mahdollisesti rakennetaan uusia liittymiä. Teiden vahvistamisen yhteydessä asennetaan tarvittavat kaapelit ja niiden suojausputket teiden reuna-alueille.

Sähkö johdetaan Keminmaan sähköasemalta hankkeen sähköasemalle ilmajohtolla, jonka koko ei asiakirjoista ilmene. Keminmaan sähköaseman ympäristöön on suunnitteilla lukuisia muita sähkövarastohankkeita.

#### *Suunnittelutilanne, rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema*

Suunnittelun kohteena oleva alue sijoittuu kaavallisesti Länsi-Lapin maakuntakaavan (2015) alueelle. Alueella ei ole tarkempaa kaavaa. Hankealueen vieressä Tornion kaupungin alueella on voimassa Tornion yleiskaava 2021 (2009). Lupahakemuksen kohteena oleva alue sijoittuu maakuntakaavassa *Maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle* (M) ja sen pohjoispuolelle on osoitettu *Energiahuollon kohde* (EN). Hankealueen ympärille on osoitettu maakuntakaavassa myös *Barentsin käytävä* (bk), *Voimajohtoja* (z), *Ulkoilureitti*, *Moottorikelkkailureitin yhteystarve* ja *Joukkoliikenteen kehittämiskäytävä / yhteystarve* (jk). Tornion yleiskaavassa hankealueen lähistö on osoitettu *Maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi* (M).

M-aluetta koskevan maakuntakaavamääräyksen mukaan *Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.*

Lähin *valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön* kohde (RKY2009) on **Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat** (Koroiskylä), noin neljä kilometriä suunnittelualueesta itään. Lähin maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on Kemijoen ranta-asutus, niin ikään Kemijokivarressa. Molemmat on osoitettu maakuntakaavassa *Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi* (ma 8145 ja ma 8128). Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin maakunnallisesti arvokas maisema-alue (MAMA2016) on *Liakanjokivarsi* reilun 15 kilometrin päässä luoteessa.

Lähin paikallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee hakealueen eteläpuolella Ruottalassa. Kylä on osoitettu Tornion yleiskaavassa *Paikallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi* (sk(/p)). Lähin tunnettu paikallisesti merkittävä kohde sijaitsee niin ikään Tornion puolella, Ruottalantien varrella.

Suunnittelualue on puoleksi avointa viljelyksessä olevaa peltoaluetta ja puoleksi ojitettua metsäaluetta, jolla ei tietävästi ole olemassa olevaa rakennuskantaa. Keskeisin osa hankealueesta on raivattu pelloksi 1900-luvun puolivälissä, minkä jälkeen ympäröivät alueet on ojitettu. Lähin rakennus sijaitsee noin 50 metriä hankealueen pohjoispuolella ja lähin asutus tai loma-asutus sijaitsee Kaakamajoen varrella hankealueen itäpuolella. Kyseisten kohteiden luonne ei museolla ole tiedossa. Tällä hetkellä suunnittelualueen ja asutuksen välillä on metsää ja avointa peltoa.

Tornionlaakson museon johtaja

26.02.2026

§ 11/2026

Selvityksen mukaan sähkövarastohankkeen kontit ja aita eivät nouse puiden latvojen yläpuolelle, ainoastaan sähköaseman (ja ilmajohdon?) rakenteet nousevat puiden latvojen tasalle ja sen yli. Vaikka kohde sijaitsee metsäalueen keskellä, suunnitelmassa olisi hyvä huomioida mahdollisten maisema- ja näkyvyysvaikutusten lieventäminen suhteessa lähimpiin naapureihin/asuinkiinteistöihin. Vaikutuksia voidaan lieventää muun muassa jättämällä ominaisuuksiltaan sopivaa kasvillisuutta hankealueen ympärille paloturvallisuus huomioon ottaen. Hankealue on syytä rajata riittävän laajaksi myös asutuksen puolelta, jotta edellä mainittu suojakasvillisuus voidaan toteuttaa ja siten minimoida myös mahdollisia muita haitallisia vaikutuksia (melu ym.).

Ottaen huomioon Keminmaan sähköaseman ympäristöön suunniteltujen vastaavien hankkeiden määrä, museon näkemyksen mukaan hankkeiden suunnittelussa ja käsittelyssä olisi hyvä huomioida myös yhteisvaikutukset asutukselle sekä alueen maankäyttöön ja maisemakuvaan.

#### *Arkeologinen kulttuuriperintö*

Suunnitellulla energiavaraston alueella ei sijaitse tunnettuja muinaismuistolaitailla (296/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäänöksiä, joilla olisi vaikutuksia hankkeeseen. Lähin tunnettu muinaisjäänös **Viitajärvenlehto 1** (*tunnus muinaisjäänösrekisterissä 1000001197*) sijoittuu noin 1 km päähän luoteeseen, ja toiseksi lähin kohde, **Kotikumpu** (*tunnus muinaisjäänösrekisterissä 241010084*) sijoittuu noin 2,2 kilometriä hankealueesta kaakkoon.

Selvityksessä kohde Kotikumpu oli nimetty virheellisesti nimellä Takakumpu ja kohde on ilmeisesti sekoittunut johonkin muuhun kohteeseen. Todellisuudessa kohde Kotikumpu (241010084) ei ole kvartsi-iskoksen löytöpaikka, vaan varhaismetallikautinen asuinpaikka, josta tunnetaan ainakin 42 keittokuoppaa. Selvitykseen tulisi korjata oikea kohde sekä lisätä myös kohteiden tunnuksat muinaisjäänösrekisteristä vastaavien sekaannusten välttämiseksi. Muuten selvityksessä oli otettu arkeologinen kulttuuriperintö huomioon riittävällä tavalla.

Lähes koko kiinteistön alue on ojitettua kosteikkoa. Ympäristön tunnetut muinaisjäänöskohteet sijaitsevat korkeuskäyrän 25 metriä merenpinnan yläpuolella ja ovat näin suunnittelualuetta korkeammalla. Alueen ympäristössä on tehty maanmuokkausta lähes joka puolella. On epätodennäköistä, että tällä alueella olisi aiemmin tuntemattomia muinaisjäänöksiä. Jokien rantapellot ovat yleisesti potentiaalisia muinaisjäänöksiksi luokiteltavien esineiden löytöpaikkoja.

Tornionlaakson museo haluaa kuitenkin muistuttaa, että kaikissa maanmuokkauksessa ja rakentamisen työvaiheissa tulee huomioida se, että muinaismuistolain 14 §:n mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suorittaessa tavataan kiinteä muinaisjäänös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ kohteen luona keskeytettävä välittömästi ja löydöstä on viipymättä tehtävä ilmoitus joko Museovirastolle tai alueellisen vastuumuseon (Tornionlaakson museo) arkeologille. Niin ikään muinaismuistolain 16 §:n mukaisesti, jos alueelta löydetään muinaisesineeksi epäilty esine, tai sellaisen katkelma, on kaivuu paikalla lopetettava välittömästi ja otettava yhteys joko Museovirastoon tai alueellisen vastuumuseon arkeologiin. Lisäksi muinaismuistolain (295/1963) 1 §:n mukaisesti ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on

Tornionlaakson museon johtaja 26.02.2026 § 11/2026

muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen tai muu kajoaminen kielletty. Tarvittaessa on haettava MLL 11 § mukaisesti kajoamislupaa Museovirastolta.

Tornionlaakson museolla ei ole muilta osin huomautettavaa Neoen Kissanhätä sähkövarastohankeen suunnitteluun arkeologisen kulttuuriperinnön tai rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman näkökulmasta. Mikäli suunnitelmiin tulee muutoksia, Tornionlaakson museolta tulee pyytää uusi lausunto.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut rakennustutkija Teija Ylimartimo. Yhteyshenkilönne Tornionlaakson museossa on arkeologi Hanna Puolakka (etunimi.sukunimi@tornio.fi, puh. 040 482 0773).

Kallio-Seppä Titta  
Tornionlaakson museon johtaja

**Jakelu**

Meri-Lapin ympäristöpalvelut / Rakennusvalvonta / Keminmaa  
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö  
Lupa- ja valvontavirasto